

Metodika tvorby standardů pro mistrovské kvalifikace

Verze ze dne 4. 9. 2018

Obsah

1. Koncepce mistrovské zkoušky	2
1.1 Kontext zavedení mistrovské zkoušky v ČR	2
1.2 Základní principy Národní soustavy kvalifikací	3
1.3 Obsah mistrovských kvalifikací	4
1.4 Obsah, organizace a průběh mistrovské zkoušky	5
2. Tvorba kvalifikačních standardů	6
2.1 Specifika pro mistrovskou kvalifikaci/zkoušku	8
3. Tvorba hodnoticích standardů	10
3.1 Kritéria hodnocení a způsoby ověření kompetencí	10
3.1.1 Kritéria hodnocení	10
3.1.2 Způsoby ověření	11
3.1.3 Specifika pro mistrovskou kvalifikaci/zkoušku	13
3.2 Organizační a metodické pokyny (část B hodnoticího standardu)	17
3.2.1 Pokyny k realizaci zkoušky	17
3.2.2 Výsledné hodnocení	19
3.2.3 Požadavky na personální zajištění zkoušky	19
3.2.4 Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky	21
3.2.5 Doba přípravy na zkoušku	22
3.2.6 Doba pro vykonání zkoušky	22
Příloha č. 1 Deskriptory pro kvalifikační úroveň NSK	23

NÚV 2018

1. Koncepce mistrovské zkoušky

1.1 Kontext zavedení mistrovské zkoušky v ČR

Zavedení mistrovské zkoušky navazuje na přerušenu tradici mistrů řemesel, která v naší zemi v minulosti po celá staletí úspěšně fungovala, i na současné zkušenosti s mistrovskými zkouškami v zahraničí.

Zavedením mistrovské zkoušky se Česká republika hlásí k evropskému trendu podpořenému EQF Advisory Group, která doporučuje členským zemím EU řešit mistrovskou zkoušku v rámci implementace národních rámců kvalifikací a tím i Evropského rámce kvalifikací EQF. Jsou přitom akceptovány různé přístupy vyplývající z národních specifik.

Česká republika se zároveň zavázala k zavedení mistrovské zkoušky ve svých strategických dokumentech - Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 a Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015 – 2020.

Hlavní cíle zavedení mistrovské zkoušky v ČR jsou následující:

- Umožnit zákazníkovi vybrat si odborníka, který mu bude schopen garantovat nejvyšší kvalitu odvedené práce, realizovat nejnáročnější práce a poskytnout mu služby "na klíč"
- Zvýšit celkovou úroveň kvality řemeslné práce
- Zvýšit prestiž řemesel ve společenském vnímání
- Držitelům mistrovské zkoušky přinést konkurenční výhodu na trhu
- Držitelům mistrovské zkoušky zvýšit šanci uplatnit se jako živnostníci i v zahraničí
- V návaznosti na výše uvedené zvýšit zájem mládeže (a rodičů) o vzdělávání v řemeslných oborech

Mistrovská kvalifikace se stane součástí vzdělávacího a kvalifikačního systému ČR. Mistrovskou zkoušku budou moci skládat držitelé výučních listů resp. úplných profesních kvalifikací v řemeslných oborech, kteří mají v daném oboru alespoň pětiletou praxi. Mistrovská kvalifikace bude zařazená do kvalifikační úrovně odpovídající páté úrovni Evropského kvalifikačního rámce (dále jen „EQF“).

Ve snaze uchopit koncepci mistrovské zkoušky natolik flexibilním způsobem, aby mohla dostát očekáváním, byla jako vhodným nástrojem zvolena Národní soustava kvalifikací. Mistrovská zkouška a mistrovské vzdělávání se tak stane součástí systému dalšího vzdělávání postaveného na principech zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 179/2006 Sb.“).

Mistrovská zkouška, potažmo kvalifikace tak bude fungovat na základě platných procesů Národní soustavy kvalifikací (dále jen „NSK“) jakožto nový prvek, resp. nový typ kvalifikace/zkoušky, včetně využívání mechanismu úzké spolupráce se zástupci zaměstnavatelské a vzdělávací sféry při její tvorbě.

Je zřejmé, že některé z výše uvedených cílů nebudou splněny pouhým zavedením mistrovské zkoušky, ale budou vyžadovat řadu aktivit a opatření, včetně legislativních. Prvním krokem však zavedení mistrovské zkoušky být musí, protože některá opatření by se obtížně

prosazovala, aniž by bylo možné se opřít o určité praktické výsledky při zavádění mistrovské zkoušky.

Aby mohla být mistrovská zkouška zavedená, je třeba vydefinovat její obsah a převést ho do podoby kvalifikačních a hodnoticích standardů, podle nichž budou zkoušky pro jednotlivé mistrovské kvalifikace probíhat. K tomu slouží tato metodika. Věcně navazuje na výše zmíněnou koncepci, její pravidla a postupy navazují na Metodiku naplňování NSK. Důležitým zdrojem pro metodiku jsou také zkušenosti s tvorbou standardů pro pilotní vzorek mistrovských kvalifikací, které byly vytvořené v prvním pololetí 2015 v rámci projektu NSK2.

Standards zpracované podle této metodiky budou nejen normou pro mistrovské zkoušky, ale i východiskem pro obsah odborné přípravy budoucích mistrů (bude nepovinná). Jsou proto hlavními pilíři, na nichž bude celý systém mistrovské zkoušky stát.

1.2 Základní principy Národní soustavy kvalifikací

Národní soustava kvalifikací je definována jako „veřejně přístupný registr všech úplných profesních kvalifikací a profesních kvalifikací potvrzovaných, rozlišovaných a uznávaných na území České republiky“, je to pružný, státem garantovaný, nástroj, který nabízí vedle počátečního vzdělávání jinou, alternativní cestu k získání plnohodnotné profesní kvalifikace. Strukturu NSK, způsob jejího schvalování i pravidla pro ověřování jednotlivých kvalifikací stanovuje zákon č. 179/2006 Sb.

V NSK jsou rozlišovány dva druhy kvalifikací:

- Úplnou profesní kvalifikaci (dále jen „ÚPK“) zákon definuje jako „odbornou způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně všechny pracovní činnosti v určitém povolání“ (např. cukrář, kadeřník, instalatér, agronom, strojírenský technik aj.).
- Profesní kvalifikací (dále jen „PK“) se pak rozumí „způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání“. Znamená to, že tyto soubory činností jsou většinou užší než povolání a podstatné pro ně je, že ve svém celku umožňují určité profesní uplatnění (např. montážník nábytku, montér výtahů, výroba čalouněných sedadel a opěradel židlí, chůva pro děti do zahájené povinné školní docházky, strážný, sportovní masáž, florista, příprava studené kuchyně, výroba zmrzlin aj.)

Každá profesní kvalifikace je složena ze dvou částí, a to kvalifikačního standardu a hodnoticího standardu.

- Kvalifikační standard je strukturovaný popis odborné způsobilosti fyzické osoby pro řádný výkon určité pracovní činnosti nebo souboru pracovních činností v určitém povolání, popř. ve dvou nebo více povoláních.
- Hodnoticí standard je soubor kritérií a organizačních a metodických postupů stanovených pro ověřování dosažení odborné způsobilosti vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání, popř. ve dvou nebo více povoláních.

Ověřování a uznávání profesních kvalifikací podle zákona provádějí tzv. autorizované osoby, a to podle hodnoticích standardů příslušných PK.

Ověřování probíhá formou zkoušky. U zkoušky musí uchazeč způsobem stanoveným v hodnoticím standardu prokázat všechny kompetence uvedené v kvalifikačním standardu

podle kritérií a dalších pravidel stanovených v hodnoticím standardu. Pokud je prokáže, obdrží osvědčení o získání profesní kvalifikace.

Autorizovanou osobou pro určitou profesní kvalifikaci se může stát každá fyzická nebo právnická osoba, která splní požadavky stanovené v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace. Každý subjekt, který chce být autorizovanou osobou pro určitou PK, může o autorizaci požádat tzv. autorizující orgán, což je organizace státní správy (ministerstvo), jež je dle přílohy zákona gesčně příslušná pro danou PK.

1.3 Obsah mistrovských kvalifikací

Mistrovská kvalifikace je zaváděna jako nový druh kvalifikace (vedle profesní a úplné profesní kvalifikace) a s tím spojený nový druh zkoušky, zkouška mistrovská. Tato kvalifikace je svým obsahem, mechanismy a procesy koncipována stejně jako kvalifikace profesní. Zásadní odlišností je zde nastavení náročnosti celé zkoušky (vč. jejího zajištění), která má ověřovat nejvyšší úroveň dovedností v určitém povolání.

Mistr musí být především odborníkem zvládajícím nejvyšší úroveň práce ve svém oboru.

Ve většině povolání to znamená, že musí být schopen v určité oblasti svého oboru vytvořit „mistrovské dílo“, kterým se rozumí výrobek (druh výrobku), jehož vytvoření představuje profesní vrchol z hlediska náročnosti na dovednosti a znalosti, přičemž důležitým aspektem bývá i vzhled výrobku (před zkouškou by si toto dílo vybral a autorizovaná osoba by to musela schválit). Toto dílo musí být schopen nejen zhotovit, ale i navrhnout, včetně všech náležitostí jako je harmonogram prací a rozpočet.

V některých povoláních se nejedná o mistrovské dílo, ale o činnost (druh činnosti), jejíž provedení rovněž představuje profesní vrchol z hlediska náročnosti na dovednosti a znalosti, přičemž důvodem nemusí být jen požadavky na výsledek činnosti, ale i zvlášť náročné podmínky práce (dále mistrovská činnost).

Dále by mistr měl být schopen řídit všechny práce ve svém oboru, včetně jejich plánování, hodnocení kvality, sestavení rozpočtu, potřebné administrativy a řídit kolektiv pracovníků.

Z toho vyplývá, že mistr musí mít určité kompetence, které budou ve velké většině standardů mistrovských kvalifikací stejné, resp. analogické. Tyto kompetence tvoří základ pro kvalifikační standardy pro jednotlivé mistry, budou konkretizovány v hodnoticích standardech a následně rozpracovány v zadáních pro mistrovské zkoušky.

Z výše uvedeného vyplývá, že kompetence mistrů by měly zahrnovat následující:

Provozně-ekonomické a personální činnosti

- Orientace v podnikání
- Orientace v personálním řízení
- Orientace ve finančním řízení

Komplexní provádění a řízení prací včetně teoretických znalostí - v celé šíři příslušného oboru

- Odborné znalosti z celé šíře příslušného oboru i znalosti všeobecně vzdělávacího charakteru, které jsou pro odbornost daného řemesla nutným teoretickým východiskem, znalosti požadavků na vybavení pracoviště, jeho údržbu a provoz,

znalosti sortimentu výrobků, potřebných surovin a produktů, technologie zpracování a výrobních postupů, zásady bezpečnosti a hygieny práce, znalost příslušných technických norem

- Řešení zvláště složitých problémů v daném oboru
- Plánování a řízení komplexní (modelové) zakázky, zahrnující zejména stanovení všech potřebných vstupů (lidské kapacity, suroviny, zařízení aj.) pro ucelenou zakázku, zpracování harmonogramu, rozpočtu, cenové nabídky pro ucelenou zakázku

Zvládání mistrovské úrovně řemeslné práce ve vybrané oblasti příslušného oboru

- Navržení a zhotovení mistrovského díla (včetně potřebných výpočtů a nákresů, stanovení a kvantifikace surovin atd.) - ve vybrané oblasti příslušného oboru
- Resp. příprava a provedení mistrovské činnosti

Pedagogický modul (nepovinný volitelný)

- Pedagogické minimum pro výkon činnosti Učitele praktického vyučování

1.4 Obsah, organizace a průběh mistrovské zkoušky

V návaznosti na výše vymezený obsah mistrovské kvalifikace vychází rozdělení mistrovské zkoušky do tří hlavních částí a jedné volitelné, vč. odborného zaměření členů zkušební komise.

JAK?	CO?	KDO?
Praktická část zkoušky	Návrh a vytvoření mistrovského díla (příp. provedení mistrovské činnosti)	Odborný praktik nominovaný profesní organizací
Teoretická odborná část zkoušky	Řízení prací v celé šíři oboru Teoretické znalosti v celé šíři oboru Řešení problémů	Odborník s hlubokými znalostmi v celé šíři oboru
Teoretická všeobecná část zkoušky	Provozně-ekonomické a personální činnosti	Odborník v ekonomice, personalistice apod.
Pedagogický modul	Pedagogické minimum	

Důležitým principem realizace mistrovských zkoušek je ukotvení spolupráce škol a zaměstnavatelské sféry.

Proto v každé zkušební komisi bude jak zástupce příslušného profesního cechu, svazu či společenstva (nominovaného Hospodářskou komorou ČR (resp. Agrární komorou ČR, případně jinou střešním zaměstnavatelskou organizací)), tak zástupce školy, která splní požadavky uvedené v hodnoticím standardu (tzv. mistrovské školy). Tyto zástupce doplní odborník (odborníci) přes ekonomické, personální a legislativní oblasti potřebné pro vedení firmy.

Autorizovaná osoba (Hospodářská komora resp. Agrární komora) musí prokázat, že pro každou schválenou mistrovskou kvalifikaci zajistí podmínky pro realizaci zkoušky, tzn. především hodnoticí komisi a materiálně technické vybavení - prostřednictvím příslušného profesního cechu, svazu či společenstva, ve spolupráci s příslušnou školou splňující požadavky hodnoticího standardu (tzv. mistrovské školy).

Požadavky hodnoticího standardu na tzv. mistrovské školy, které budou specifikovány v hodnoticím standardu, jsou obecně následující:

- *zařazení do sítě škol pro obor vzdělání, jehož absolvování je podmínkou pro uchazeče o mistrovskou kvalifikaci a to alespoň po dobu pěti let v období posledních sedmi let nebo aktuálně platná akreditace pro rekvalifikační kurs pro odpovídající činnosti,*
- *splnění požadavků na odbornou způsobilost příslušného člena zkušební komise*
- *splnění požadavků na materiálně technické vybavení (může být formou smlouvy zajišťující možnost využívat toto vybavení u jiné organizace),*
- *zkušenosti s realizací dalšího vzdělávání*
- *spolupráce s profesní sférou*

Cílem také je, aby v mistrovských školách v návaznosti na tyto požadavky vznikala ve spolupráci s příslušnými profesními organizacemi (cechy, svazy, společenstva, asociace) střediska mistrovských zkoušek. V nich bude zástupce příslušné profesní organizace v roli tzv. garanta - konzultanta mistrovské kvalifikace.

2. Tvorba kvalifikačních standardů

Pravidla a postupy tvorby kvalifikačních standardů mistrovských kvalifikací vycházejí z principů uvedených v kapitole 1.2. Rozvíjejí již nastavená pravidla a postupy tvorby kvalifikačních standardů profesních kvalifikací a zohledňují přitom specifika mistrovských kvalifikací.

Kvalifikační standard mistrovské kvalifikace je souborem požadavků pro výkon činností představujících nejvyšší úroveň dovedností v určitém povolání a je formulován prostřednictvím kompetencí, které by měl mít držitel příslušné mistrovské zkoušky. Tyto kompetence jsou definovány Kompetenčním modelem služeb zaměstnanosti a jsou součástí postupně vyvíjené a naplňované Centrální databáze kompetencí¹. Kompetenční model stanovuje mj. základní vlastnosti každé kompetence:

¹ <http://kompetence.nsp.cz/>

- musí být sledovatelná
- musí být měřitelná/hodnotitelná
- musí být trénovatelná/přístupná změně a rozvoji

Tento kompetenční model je v plném rozsahu rozlišován na tři kategorie kompetencí:

- měkké kompetence (*např. efektivní komunikace, aktivní přístup, samostatnost*)
- obecné dovednosti (*např. počítačové dovednosti, angličtina, ekonomické povědomí*)
- odborné dovednosti a znalosti (*např. navrhování zahradního nábytku*)

Součástí kvalifikačních standardů mistrovských kvalifikací je jen kategorie odborné dovednosti a znalosti. Pro účely NSK jsou souhrnně nazývány odbornými kompetencemi.

První dvě kategorie kompetencí (měkké kompetence a obecné dovednosti) jsou pro účely NSK zjednodušeně nazývány obecnými kompetencemi.

Obecné kompetence nejsou v kvalifikačních standardech mistrovských kvalifikací explicitně stanovovány, ale využijí se až při tvorbě kritérií hodnoticích standardů (viz kapitola 3).

Odborná kompetence se vyznačuje tím, že směřuje k dosažení žádoucího výsledku práce. Ve své formulaci by ale neměla tento výsledek popisovat detailně, ani by neměla určovat, jak se kompetence prokáže, protože to už je funkcí kritérií hodnoticích standardu. Na druhé straně nelze odborné kompetence nastavit ani příliš obecně, nebylo by zřejmé jejich odborné zaměření. Kompetence tedy nemůže být formulována např. jako "volba materiálu", ale např. jako "volba kovového materiálu".

Každá jednotlivá kompetence musí mít svou kvalifikační úroveň. K tomuto účelu se využívá osm kvalifikačních úrovní. Pro stanovení kvalifikační úrovně jednotlivých odborných kompetencí je určující soustava centrálně stanovených národních deskriptorů. V příloze č. 2 jsou uvedeny tyto deskriptory pro jednotlivé úrovně NSK i jejich vztahy s úrovněmi Evropského rámce kvalifikací (EQF).

Na základě kvalifikačních úrovní jednotlivých kompetencí se určuje kvalifikační úroveň mistrovské kvalifikace jako celku. Přitom platí následující pravidla:

- a) Výsledná úroveň kvalifikace má odpovídat úrovní přiřazeným většině kompetencí s tím, že větší váhu mají kompetence, které jsou pro danou kvalifikaci zásadní.
- b) Nemělo by se stát, že kompetence tvořící těžiště dané kvalifikace má (mají) vyšší úroveň než je úroveň kvalifikace jako celku.
- c) Pokud se dostanou pravidla a) a b) do vzájemného rozporu, pak je třeba zvážit, zda kompetence tvořící těžiště kvalifikace a přitom s úrovní vyšší než většina ostatních kompetencí nezakládá (nezakládají) potřebu vytvoření celé nové kvalifikace této vyšší úrovně. Tedy rozdělení původní jedné kvalifikace na dvě (při dodržení pravidla uplatnitelnosti každé z těchto kvalifikací).

Pokud jsou pravidla a) a b) v rozporu a tento rozpor nelze vyřešit ani podle bodu c), je určující pravidlo b).

Kvalifikační úroveň je třeba zohlednit i při stanovování kompetencí. Dvě zdánlivě stejné kompetence, které ale mají různou kvalifikační úroveň, by měly mít, pokud to je možné a odpovídá to obsahu kompetencí, rozdílné i své textové názvy. Např. místo jedné kompetence

Konstruování přípravků, nástrojů a náradí pro dvě různé kvalifikační úrovně, je vhodnější stanovit dvě různá znění, např.:

Rozpracování konstrukčních řešení přípravků, nástrojů a náradí

Samostatné zpracování konstrukčních řešení přípravků, nástrojů a náradí

Na druhé straně není vhodné násilně upravovat formulace kompetencí, aby se pro různé kvalifikační úrovně lišily, protože odlišnost je dána už odlišnou kvalifikační úrovní.

2.1 Specifika pro mistrovskou kvalifikaci/zkoušku

Mistrovská kvalifikace má předem stanovenou určitou strukturu a části, ze kterých se skládá. Zároveň je předem dána její kvalifikační úroveň na EQF 5. Pro tvorbu mistrovských kvalifikací však lze využít kompetence na kvalifikačních úrovních v rozsahu EQF 3-6, přičemž stanovení úrovní EQF jednotlivých kompetencí by mělo odpovídat modelu Rozložení částí mistrovské zkoušky do úrovní EQF v Příloze č. 3.

KOMPETENCE PRO PROVOZNĚ EKONOMICKÉ A PERSONÁLNÍ ČINNOSTI

(Ověření těchto kompetencí probíhá v rámci všeobecné části zkoušky)

Tyto kompetence jsou stejné pro všechny mistry řemesla a jsou následující:

- Orientace v podnikání
- Orientace v personálním řízení
- Orientace ve finančním řízení

Takto je třeba je uvést do kvalifikačního standardu.

KOMPETENCE PRO PROVÁDĚNÍ A ŘÍZENÍ PRACÍ V PŘÍSLUŠNÉM OBORU

Cílem těchto kompetencí je, aby mistr řemesla byl schopen provádět a řídit práce v celé šíři svého oboru, včetně aplikace širokého rozsahu znalostí, včetně řešení komplexní zakázky.

Ověření šíře odborných znalostí

Mistr musí mít znalosti potřebné pro řešení náročných problémů v celé šíři oboru, znalosti požadavků na vybavení pracoviště, jeho údržbu a provoz, znalosti sortimentu výrobků, potřebných surovin a produktů, technologie zpracování a výrobních postupů, zásady bezpečnosti a hygieny práce, znalost příslušných technických norem.

To je vhodné ve standardu řešit zahrnutím důležitých znalostí (včetně jejich aplikací) pro řešení těchto problémů do kompetence typu Orientace v odborných základech daného oboru, případně Orientace ve všeobecných základech oboru (pokud je pro obor důležitý určitý soubor znalostí např. z oblasti matematiky, fyziky, chemie apod.), případně do jedné kompetence typu Orientace ve všeobecných a odborných základech daného oboru.

Kromě toho je žádoucí v případě potřeby tyto kompetence rozšířit o další (v úrovni EQF 4-5), a to následujícími způsoby:

- V rámci některých mistrovských kvalifikací je vhodné vytvořit samostatné kompetence, které budou respektovat specifické znalosti a dovednosti konkrétního oboru. Např. mistr řemesla v oboru čalouník-dekoratér (např. Orientace v ergonomii z hlediska

konstrukce čalounění a dekorací) nebo mistr řemesla v oboru tesař (např. Orientace v konstrukčním řešení tesařských konstrukcí krovů) nebo mistr řemesla v oboru Kamnář (např. Orientace v individuálně stavěných topidlech na biomasu s teplovodním výměníkem).

- Možné také je vytvoření samostatné kompetence Řešení zvlášť složitých problémů v daném oboru (je-li možné takovéto problémy formou konkrétních úloh či modelových situací formulovat).
- Pokud je dané řemeslo ovlivněno rozsáhlejším souborem právních předpisů nebo norem, je vhodné to zahrnout do samostatné kompetence typu Orientace v právních předpisech a normách v daném oboru,

Realizace modelové zakázky

Mistr řemesla musí být schopen řešit komplexní zakázku v kterékoliv oblasti svého oboru. Optimální je stanovit jednu kompetenci "Realizace modelové zakázky", v jejímž rámci by měl uchazeč prokázat, že je schopen (to neznamená, že vždy musí provést kompletní návrh, ale že správně vysvětlí, jak by to provedl, co všechno by zohlednil apod.):

- Navrhnout celkovou dispozici zakázky
- Řešit případné speciální požadavky fiktivního zákazníka
- Navrhnout postup zhotovení zakázky
- Navrhnout potřebné materiály, suroviny, polotovary a jejich kvantifikaci, včetně potřebných výpočtů
- Navrhnout potřebné nástroje, nářadí a zařízení
- Zpracovat harmonogram zhotovení zakázky
- Zpracovat rozpočet (včetně zahrnutí zaměstnaných pracovníků, včetně zohlednění odvodů a daní) a cenovou nabídku zakázky pro zákazníka
- Vysvětlit způsoby řešení zadaných problémů při realizaci zakázky
- Vysvětlit, na co je třeba se zejména zaměřit z hlediska kontroly kvality zakázky
- Prezentovat a vysvětlit celý návrh fiktivní zakázky zákazníkovi
- Případně další

Výše uvedené požadavky by měly být zahrnuty do kompetence nazvané "Realizace modelové zakázky v oboru..." resp. nazvané "Realizace modelové zakázky při ... výrobě".

KOMPETENCE PRO MISTROVSKOU ÚROVEŇ ŘEMESLNÉ PRÁCE

(Ověření těchto kompetencí probíhá v rámci odborné praktické části zkoušky)

Cílem těchto kompetencí je, aby mistr řemesla byl skutečným "fachmanem", aby dokázal navrhnout a vytvořit produkt, případně připravit a provést činnost, které v daném oboru představují vrchol dovedností a znalostí.

Tyto kompetence jsou společné (nikoliv stejné svým věcným obsahem) pro všechny mistry a jsou následující:

Buď (ve většině mistrovských kvalifikací):

- Návrh mistrovského díla
- Zhotovení mistrovského díla

Nebo (v menšině mistrovských kvalifikací):

- Příprava mistrovské činnosti
- Provedení mistrovské činnosti

Takto je třeba je uvést do kvalifikačního standardu.

3. Tvorba hodnoticích standardů

Hodnoticí standard navazuje na kvalifikační standard a určuje kritéria hodnocení a způsoby ověření jednotlivých požadavků (tedy kompetencí) kvalifikačního standardu.

Hodnoticí standard mistrovské kvalifikace má dvě části:

- Část A obsahuje pro každou kompetenci kritéria hodnocení a způsoby ověřování jednotlivých kritérií.
- Část B obsahuje další pokyny a požadavky týkající se realizace zkoušky a samotných zkoušejících.

Je třeba dbát na to, aby obě části byly ve vzájemném souladu, aby všechny pokyny v části B, včetně požadavků na materiálně-technické vybavení, odpovídaly kompetencím, kritériím hodnocení a způsobům ověřování stanoveným v části A.

3.1 Kritéria hodnocení a způsoby ověření kompetencí

Je žádoucí, aby kritéria hodnocení vznikala v bezprostřední vazbě na stanovené kompetence. Zatímco kompetence popisují, co musí uchazeč o kvalifikaci prokázat, kritéria hodnocení popisují, jak to má prokázat.

3.1.1 Kritéria hodnocení

Stanovit kritéria hodnocení znamená stanovit pro každou jednotlivou kompetenci, co a jak má uchazeč u zkoušky splnit, aby se z toho dalo určit, zda disponuje příslušnou kompetencí.

Při formulování je třeba dodržet následující pravidla:

- Kritéria musí být formulována jednoznačně, aby se podle nich mohlo jednoznačně rozhodnout, zda zkoušený ověřovanou kompetenci má nebo nemá, aby nedovolovala více možných výkladů, aby mohla být ověřována a aplikována při každém hodnocení pokud možno stejně, aby neumožňovala výraznější rozdíly v nárocích na zkoušené.
- Kritéria musí být formulována tak, aby bylo prokazatelné, jestli zkoušený dané kritérium splnil, tzn. např. nikoliv „žehlit“, ale „vyžehlit sako“.
- Kritéria musí být formulována srozumitelně, aby byla jasná zkoušejícím i zkoušeným.

Kritéria mohou být zaměřena jak na proces, tedy na ověření toho, jak zkoušený vykonává zadaný úkol, tak na výsledek, tedy na ověření toho, co zkoušený provedl, vykonal či vytvořil.

Každé kritérium je třeba uvést slovesem dokonavého vidu v infinitivu (např. zhotovit, spočítat, sestavit, vyměnit, opravit, provést, objednat, připravit, vyjmenovat, změřit, zvolit apod.).

Důležité je, aby kritéria byla při zkoušce proveditelná.

Je-li kompetence zaměřena na provádění určité činnosti, je třeba, aby alespoň jedno z kritérií hodnocení ověřovalo praktické předvedení této činnosti nebo její části. Výjimku mohou tvořit jen kompetence, kde to z technických, bezpečnostních či jiných důvodů není možné.

Ověřuje-li se kritériem správnost odpovědí na určité otázky, nesmí být v textu kritéria uvedeny ani naznačeny tyto správné odpovědi.

Pokud je kritérium zaměřeno na proces, je třeba rozhodnout, je-li pro posouzení úspěšného zvládnutí vhodné tento proces blíže zpřesnit jednotlivými úkony a jejich průběhem či parametry, které by měl uchazeč dodržet, případně dokumentací či normami, které daný proces předepisují.

Pokud je kritérium zaměřeno na výsledek (produkt), je třeba rozhodnout, je-li účelné pro posouzení úspěšného vytvoření produktu ho blíže zpřesnit, např. jeho vlastnostmi, parametry, povolenými odchylkami, uvedením normy atd. Je přitom třeba dbát na to, aby se nejednalo o parametry, odchylky, normy apod., které podléhají příliš častým změnám.

3.1.2 Způsoby ověření

Způsob ověření se stanovuje pro každé jednotlivé kritérium. Určuje, jakým postupem je kritérium ověřováno.

Základní způsoby ověření jsou:

- praktické předvedení
- písemné ověření
- ústní ověření.

V položce způsob ověření je nutné uvést ke každému kritériu alespoň takto stručně stanovený způsob ověření. Jednotlivé způsoby zde ale mohou být dále specifikovány – např. *praktické předvedení s ústním ověřením*, nebo *praktické předvedení s ústním vysvětlením*. Pro specifikaci způsobů ověřování mohou být využity i pokyny pro realizaci zkoušky v části B hodnotícího standardu s odkazem na příslušná kritéria.

Pokud je uveden jako způsob ověření písemně a ústně, je vysvětlení této kombinace v části B nutností.

Praktické předvedení

Při způsobu ověření praktické předvedení uchazeč předvádí určitou činnost. Hodnotí se buď průběh předváděné činnosti, nebo přímo její produkt či jiný výsledek, resp. jeho parametry či vlastnosti stanovené v kritériu ověřování, nejlépe obojí.

Pojem „praktická“ neznamena jen „manuální“ nebo „ruční“ – může sem patřit např. zkontrolování určitého výstupu, zjištění a posouzení určitých parametrů, volba určitých nástrojů či postupů apod. Také sem patří ústní komunikace, která může mít např. podobu rozhovoru se zákazníkem, hrané scénky určité modelové situace apod.

Z hlediska efektivnosti celé zkoušky je žádoucí, pokud to je možné, aby se jednotlivé předváděné činnosti stanovené pro více kompetencí sestavily do jednoho procesu, který vede k určitému výsledku, k němuž jsou potřebné všechny tyto kompetence (a kritéria). Takovým výsledkem může být např. produkt, pro jehož správně vytvořený tvar, rozměry, povrch, barvu a případné další vlastnosti (teplota, chuť, vláčnost, tvrdost apod.) je třeba ovládat několik kompetencí. Ty se nemusí hodnotit každá zvlášť, protože jejich splnění je zaručeno právě tím, že produkt splňuje kritéria hodnocení všech těchto kompetencí.

Stejně tak může jít např. o návrh technologického postupu, kde pro správné stanovení jeho jednotlivých operací, jejich posloupnosti, potřebných zařízení, nástrojů, materiálů apod. je třeba prokázat několik kompetencí. Ty se opět nemusí hodnotit každá zvlášť, protože jejich splnění je zaručeno právě tím, že správně navržený technologický postup zahrnuje doložitelné splnění požadavků těchto kompetencí. Obdobnou roli může mít komplexně pojatý a správně sestavený návrh rozpočtu, jednoduchého výrobku, počítačový program atd.

Vhodným doplňkem je ústní obhajoba. Ve způsobu ověření pak může být uvedeno např. „praktické předvedení včetně ústní obhajoby“.

Písemné ověření

Je-li u kritéria hodnoceního standardu uvedeno písemné ověřování, znamená to, že součástí písemného zadání, které autorizovaná osoba zadává uchazeči, mají být formulace úloh, výpočtů, popisů, testů apod., které má uchazeč písemně vyřešit, popsat nebo charakterizovat a které zaručí splnění příslušného kritéria.

Při písemném ověřování se uchazeč na základě zadání vyjadřuje písemně. Hodnotí se správnost výsledků a obsahu tohoto písemného projevu ve vztahu k příslušným kritériím hodnocení. Do písemného ověřování nepatří písemné provedení skutečné profesní činnosti, protože to už je praktické předvedení.

K rozdílu mezi písemným ověřením a praktickým předvedením: Do kategorie písemného ověřování patří např. výpočet plochy zadaného umělého geometrického obrazce. Naopak do kategorie praktické předvedení patří např. návrh potřebného množství materiálu pro plovoucí podlahu do místnosti určitých rozměrů.

Pravidla pro aplikaci testů jako způsobu ověřování profesních kvalifikací

Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoceního standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:

- A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být **generovány z dostatečně velkého souboru otázek**, aby bylo možné jejich kombinacemi vytvářet dostatečné počty různě sestavených testů.
- B. Při každé zkoušce **musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu**. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněny následující podmínky:

B1. Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy:

Pro každé kritérium existuje několik otázek.

B2. Pro jednotlivé vygenerované testy:

Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) **alespoň jednu otázku.**

B3. Pro úspěšné splnění požadavků testu:

Za úspěšné splnění testu se považuje xx % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň xx % otázek.

Ústní ověřování

Při ústním ověřování se uchazeč verbálně vyjadřuje k zadané otázce či tématu nebo vysvětluje své postupy či obhájí svá řešení. Hodnotí se správnost tohoto ústního projevu ve vztahu k příslušným kritériím hodnocení. Do písemného ověřování nepatří simulace konkrétní profesní ústní komunikace.

Simulací konkrétní profesní ústní komunikace se rozumí např. scénka jednání se zákazníkem, pracovní telefonní rozhovor, instruktáž uživatele prodávaného produktu apod. – tyto činnosti patří do kategorie „praktické předvedení“.

Ústní ověřování se používá především při ověřování znalostí.

Praktické a ústní ověřování může být spolu kombinováno – uchazeč např. provádí kontrolu a přitom popisuje, co v rámci této kontroly označuje za nesprávné, nebo provádí výběr z norem a zdůvodňuje, co vybírá a proč. Ústní určení příčiny nebo důsledků může být často součástí ústního doprovodu praktického předvedení.

Do ústního způsobu ověřování spadá též forma losování otázek.

Pravidla pro aplikaci ústního ověřování formou vylosovaných otázek

Soubor otázek pro ústní ověřování stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:

Při každé zkoušce **musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu**. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí losovaných otázek, musí být splněny následující dvě podmínky:

A. Pro celkový soubor otázek:

Každé kritérium je zohledněno v několika otázkách.

B. Pro soubor vylosovaných otázek konkrétního uchazeče:

Každý uchazeč musí mít v souboru svých vylosovaných otázek zohledněno alespoň jednou každé kritérium (myslí se kritérium, u něhož jsou losované otázky způsobem ověření a v návaznosti na pokyn, která kritéria je třeba u zkoušky splnit).

3.1.3 Specifika pro mistrovskou kvalifikaci/zkoušku

Stejně jako u kvalifikačního standardu platí, že mistrovská kvalifikace má předem stanovenou určitou strukturu a části, ze kterých se skládá.

KOMPETENCE PRO PROVOZNĚ EKONOMICKÉ A PERSONÁLNÍ ČINNOSTI

Jak již bylo uvedeno, tato část zkoušky a tedy i hodnoticího standardu je společná pro všechny mistrovské kvalifikace a její kritéria hodnocení a způsoby ověření budou do standardů dodávány centrálně.

KOMPETENCE PRO PROVÁDĚNÍ A ŘÍZENÍ PRACÍ V PŘÍSLUŠNÉM OBORU

S ohledem na různost pojetí těchto kompetencí u různých mistrovských kvalifikací nelze doporučit všeobecně vhodná kritéria hodnocení, ale kritéria je třeba vztahovat ke stanoveným kompetencím (ve smyslu Metodiky naplňování NSK).

Totéž platí o způsobech ověření.

Důležité je, aby kritéria hodnocení a způsoby ověření vedly ke skutečně věrohodnému a detailnímu ověření stanovených kompetencí, aby bylo garantováno, že mistr řemesla je schopen řídit práce v rozsahu celého oboru včetně řešení náročných problémů praktické i teoretické povahy.

Pod soupisem kritérií u kompetencí se neuvádí, která kritéria je třeba splnit, jako je to obvyklé u profesních kvalifikací, protože u mistrovských kvalifikací to vychází z textu pro odbornou část zkoušky v pokynech pro realizaci zkoušky v části B hodnoticího standardu.

U kompetence Realizace modelové zakázky jsou vhodná zejména následující kritéria:

- Navrhnout celkovou dispozici zakázky
- Řešit případné speciální požadavky fiktivního zákazníka
- Navrhnout postup zhotovení zakázky
- Navrhnout potřebné materiály, suroviny, polotovary a jejich kvantifikaci, včetně potřebných výpočtů
- Navrhnout potřebné nástroje, nářadí a zařízení
- Zpracovat harmonogram zhotovení zakázky
- Zpracovat rozpočet (včetně zahrnutí zaměstnaných pracovníků, včetně zohlednění odvodů a daní) a cenovou nabídku zakázky pro zákazníka
- Vysvětlit způsoby řešení zadaných problémů při realizaci zakázky
- Vysvětlit, na co je třeba se zejména zaměřit z hlediska kontroly kvality zakázky
- Prezentovat a vysvětlit celý návrh fiktivní zakázky zákazníkovi
- Případně další

To neznamená, že uchazeč vždy musí provést kompletní návrh, ale že nade vší pochybnost prokáže, že je toho schopen (čili že správně vysvětlí, jak by to provedl, co všechno by zohlednil apod.).

Pokud u zhotovení mistrovského díla není uplatněno kritérium typu "zhodnotit provedené dílo (zejména z hlediska dodržení požadavků na vlastnosti, na funkce, na vzhled, na další parametry kvality), identifikovat možnosti zvýšení kvality", je třeba je uplatnit v rámci některé z kompetencí v této části standardu.

Analogicky platí pro kritérium typu "zhodnotit provedenou činnost, zejména z hlediska dodržení požadavků na vlastnosti, na funkce, na další parametry, identifikovat možnosti zvýšení kvality" u mistrovské činnosti.

V kritériích hodnocení je žádoucí u odpovídajících kompetencí uplatňovat používání technických či jiných norem, které jsou pro příslušné řemeslo stanovené. U řemesel s významným uplatňováním technických norem je možné tomu věnovat samostatnou kompetenci.

KOMPETENCE PRO MISTROVSKOU ÚROVEŇ ŘEMESLNÉ PRÁCE

I. Fáze návrhu/přípravy

Stanovení kritérií hodnocení je následující:

Pro kompetenci Návrh mistrovského díla

Lze doporučit kritéria hodnocení následujících typů (v návaznosti na charakter řemesla, jeho mistrovských děl a způsobů jejich navrhování):

- rozhodnout o celkové dispozici mistrovského díla (o podobě, řešení, konstrukci, hlavních částech, aj. (pokud ho uchazeč nepřebírá z dokumentace)) a zdůvodnit ji *)
- zpracovat výkres díla (nákres, schéma, technickou dokumentaci apod.) s uvedením rozměrů a dalších potřebných údajů (specifikovat jakých)
- navrhnout postup, návaznost jednotlivých činností, včetně potřebných nástrojů a zařízení
- provést výpočty (uvést čeho)
- zvolit a specifikovat materiály (suroviny, polotovary, součástky, prvky apod.) včetně kvantifikace
- zpracovat harmonogram prací
- zpracovat rozpočet,
- připravit celkovou nabídku zakázky pro zákazníka
- použít a dodržet správnou odbornou terminologii a relevantní normy
- prezentovat a obhájit celý návrh, který musí splňovat následující požadavky: (uvést požadované vlastnosti, parametry, další požadavky na funkci, vzhled, kvalitu apod., které definují, že se skutečně jedná o mistrovské dílo, případně další jako originalita, nápaditost, inovativnost řešení apod.)

Pro kompetenci Příprava mistrovské činnosti

Lze doporučit kritéria hodnocení následujících typů (v návaznosti na charakter povolání a jeho mistrovských činností):

- vyhodnotit požadavky na činnost a podmínky, v nichž bude probíhat
- navrhnout postup, návaznost jednotlivých činností, včetně potřebných nástrojů a zařízení
- provést případné výpočty
- zvolit a specifikovat materiály (suroviny, polotovary, součástky, prvky apod.) včetně kvantifikace
- zpracovat rozpočet, včetně zahrnutí zaměstnaných pracovníků, včetně zohlednění odvodů a daní
- připravit celkovou nabídku zakázky pro zákazníka
- použít a dodržet správnou odbornou terminologii a relevantní normy
- prezentovat a obhájit přípravné kroky a návrhy, které musí splňovat následující požadavky: (uvést požadavky, které definují, že se skutečně jedná o mistrovskou činnost, případně další jako originalita, nápaditost, inovativnost řešení apod.)

***) Vysvětlení:**

Jsou dvě možnosti:

- *v kritériu zůstane obecný název "mistrovské dílo"(nejvhodnější varianta umožňující variabilitu mistrovských děl)*
- *každý druh (varianta) díla bude mít v rámci této kompetence vlastní seznam kritérií a uchazeč vždy bude muset splnit jen jeden z těchto seznamů, podle toho, které dílo si vybere (méně vhodná varianta, ale nutná, pokud jsou mistrovská díla natolik typově odlišná, že nemohou mít stejná kritéria hodnocení - je např. použito u kvalifikace Mistr v oboru Čalouník - dekoratér).*

II. Fáze realizace

Pro kompetenci Zhotovení mistrovského díla/Provedení mistrovské činnosti

Lze doporučit kritéria hodnocení následujících typů:

- *zhotovit mistrovské dílo, aby splňovalo následující požadavky: (uvést požadované vlastnosti, parametry, další požadavky na obsah, rozsah, funkci, vzhled, kvalitu apod., které definují, že se skutečně jedná o mistrovské dílo)/ provést mistrovskou činnost**), tak aby splňovala následující požadavky (uvést požadavky na postup, na výsledky, na případné mezivýsledky, na kvalitu, na případné funkce zařízení (je-li mistrovská činnost servisem určitého zařízení či jiného objektu), na případné další parametry, včetně času, které definují, že se skutečně jedná o mistrovskou činnost)*
- *dodržet správné technologické postupy (je-li to možné a vhodné, tyto postupy pojmenovat, příp. uvést č. normy apod.*
- *dodržet požadavky na BOZP a PO*
- *dodržet pravidla (předpisy) pro nakládání s odpady (příp. jiné relevantní předpisy)*
- *předat dílo/předvést výsledky činnosti zákazníkovi, vysvětlit jeho používání/uživatelské aspekty, zpracovat předávací protokol*
- *zkontrolovat všechny funkce díla/činnosti*
- *zhodnotit provedené dílo/činnost, zejména z hlediska dodržení požadavků na vlastnosti, na funkce, na vzhled, na další parametry kvality, identifikovat možnosti zvýšení kvality.*

Jako způsoby ověření bude u všech kritérií praktické předvedení.

*****) Vysvětlení:**

Jsou dvě možnosti:

- *v kritériu zůstane obecný název "mistrovská činnost"(nejvhodnější varianta umožňující variabilitu mistrovských činností)*
- *každá mistrovská činnost bude mít v rámci této kompetence vlastní seznam kritérií a uchazeč vždy bude muset splnit jen jeden z těchto seznamů, kterou mistrovskou činnost si vybere (méně vhodná varianta, ale nutná, pokud jsou mistrovské činnosti díla natolik typově odlišné, že nemohou mít stejná kritéria hodnocení)*

3.2 Organizační a metodické pokyny (část B hodnoticího standardu)

Tyto pokyny doplňují kritéria a způsoby jejich ověření o další potřebné údaje včetně požadavků na autorizované osoby.

3.2.1 Pokyny k realizaci zkoušky

Na začátku je třeba uvést pokyny společné pro všechny profesní kvalifikace NSK:

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Odkaz na povolání v NSP

Dále se zde uvedou vstupní požadavky na uchazeče, tj. požadované předchozí vzdělání či kvalifikace a praxe. Dále je možno uvést některé další požadavky na uchazeče jako např. zda je či není pro provedení zkoušky vyžadována zdravotní způsobilost (pokud ano, je třeba, aby uchazeč před konání zkoušky doložil zdravotní průkaz či jiný požadovaný doklad).

Další pokyny vycházejí z rozdělení zkoušky do tří částí:

- A. Všeobecná část zkoušky
- B. Odborná teoretická část zkoušky
- C. Odborná praktická část zkoušky - Návrh a zhotovení mistrovského díla
 - C.1 Návrh mistrovského díla
 - C.2 Zhotovení mistrovského díla

Pro jednotlivé části zkoušky je třeba stanovit pokyny následovně, včetně uvedených nadpisů a jejich čísel:

A. VŠEOBECNÁ ČÁST ZKOUŠKY

Zde se uvede text společný pro všechny mistrovské kvalifikace:

Ověřuje kompetence Orientace v podnikání, Orientace v personálním řízení, Orientace ve finančním řízení.

Probíhá dle pokynů, které budou do této části hodnoticího standardu dodávány centrálně.

B. ODBORNÁ TEORETICKÁ ČÁST ZKOUŠKY

Sem patří ověření všech kompetencí kromě všeobecné části a návrhu a zhotovení mistrovského díla (resp. přípravy a provedení mistrovské činnosti).

Tato část zkoušky je ještě rozdělená na dvě části.

- ověření odborných znalostí z rozsahu celého oboru, kdy je způsobem ověření z velké části test, doplněný ústním ověřením, případně praktickým předvedením při ověřování některých kritérií,
- ověření schopnosti realizovat modelovou zakázku.

B.1 OVĚŘENÍ ODBORNÝCH ZNALOSTÍ Z ROZSAHU CELÉHO OBORU

Mělo by zde být uvedeno, které kompetence, případně kritéria hodnocení jsou předmětem této části zkoušky (tedy všechny kromě prvních tří všeobecných kompetencí, kromě Realizace modelové zakázky, Návrhu mistrovského díla a Zhotovení mistrovského díla, případně Přípravy mistrovské činnosti a Provedení mistrovské činnosti).

Popíše se, jak bude celé ověření probíhat a co všechno musí uchazeč splnit. Využije se specifikace zpracovaná pro tuto část zkoušky v rámci zadání. Její základní text, který může být tvůrci standardu a rámce zadání modifikován a specifikován (zejména co se týká počtů otázek), je následující:

Tuto část zkoušky tvoří ověření odbornosti v oboru, ve kterém uchazeč skládá mistrovskou zkoušku a koná se nejpozději do xxx dnů/týdnů od předchozí všeobecné části zkoušky. Použitou formou ověření je písemné/ústní ověření/kombinace obou forem.

B.2 REALIZACE MODELOVÉ ZAKÁZKY

Zde by mělo být uvedeno zejména následující:

Zkušební komise připraví soubor variant modelových zakázek zahrnujících profilové modelové činnosti výrobků nebo služeb, tak aby pokryly hlavní oblasti pracovních činností v rozsahu celého oboru.

Tato část zkoušky se koná nejpozději do xxx dnů/týdnů od části předchozí. Autorizovaná osoba zároveň zajistí informování uchazeče o seznamu variant modelových zakázek nejpozději 30 dnů před zahájením zkoušky. U zkoušky jsou pak zkušební komisí vybrány uchazeči 1-2 zakázky. Počet zakázek, které zkušební komise uchazeči zadá, se odvíjí od časové náročnosti jejich zpracování.

Počet variant modelové zakázky se liší podle šíře záběru dané mistrovské kvalifikace, ale měly by být co nejvyšší a měl by pokrývat celý daný obor.

C. PRAKTICKÁ ČÁST ZKOUŠKY - NÁVRH A ZHOTOVENÍ MISTROVSKÉHO DÍLA/PŘÍPRAVA A PROVEDENÍ MISTROVSKÉ ČINNOSTI

C.1 NÁVRH MISTROVSKÉHO DÍLA/PŘÍPRAVA MISTROVSKÉ ČINNOSTI

Zde se uvedou požadavky na mistrovské dílo/činnosti, tedy požadavky, podle kterých bude určováno, co je mistrovským dílem/činností. Doporučuje se uvést možné varianty mistrovského díla/činnosti, které by však neměly omezovat iniciativu uchazečů v navrhování vlastních mistrovských děl/činností.

Dále se tu uvedou požadavky, které musí splňovat návrh mistrovského díla/činnosti, případně další specifika, které nebyla stanovená v rámci kritérií hodnocení či způsobů ověření.

Popíše se tu, jak bude uchazeči předáno zadání, zda bude mít možnost volby a zda bude moci navrhnout i úplně individuální mistrovské dílo/činnost mimo doporučené varianty, ale odpovídající zde uvedeným obecně platným požadavkům (tato možnost by měla existovat).

Pokud bude uchazeč zhotovovat mistrovské dílo/činnost u svého zákazníka (případně na zkušebním pracovišti, ale pro svého zákazníka), popíše se v jaké podobě, v jakém předstihu a komu má odevzdat charakteristiku zakázky a jak proběhne rozhodnutí, zda tato zakázka bude či nebude považována za mistrovské dílo/činnost pro účely zkoušky.

Dále bude uveden text upřesňující průběh této části zkoušky:

Tato část zkoušky započne nejpozději do xxx dnů/týdnů od předchozí odborné teoretické části zkoušky.

Uchazeč předloží svůj návrh na zhotovení mistrovského díla/provedení mistrovské činnosti zkušební komisi k posouzení, a to do xxx dnů/týdnů/měsíců od jejího zadání. Pokud zkušební komise shledá návrh jako vyhovující, bude uchazeč do xxx dnů/týdnů pozván k ústní obhajobě svého návrhu. Po úspěšné obhajobě bude moci uchazeč přistoupit k další části zkoušky, tj. zhotovení mistrovského díla/provedení mistrovské činnosti.

C.2 ZHOTOVENÍ MISTROVSKÉHO DÍLA/PROVEDENÍ MISTROVSKÉ ČINNOSTI

Zde se uvedou požadavky na zhotovené dílo/činnost a přístupy k jeho hodnocení.

Pro případy, že je dílo/činnost zhotovováno u zákazníka, se uvedou z toho vyplývající případná specifika.

Dále bude uveden zpřesňující text:

Tato část zkoušky započne nejpozději do xxx dnů/týdnů od ústní obhajoby návrhu.

3.2.2 Výsledné hodnocení

Zde bude text stejný jako u profesních kvalifikací

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

3.2.3 Požadavky na personální zajištění zkoušky

Zajištění zkoušky vychází z modelu popsaného v kapitole 1.3.

V jednotlivých položkách budou uvedeny následující texty, případně jejich modifikace

Položka počet zkoušejících

Zkouška z mistrovské kvalifikace probíhá před minimálně tříčlennou komisí, v níž jsou zastoupeni

- A. Zástupce profesní organizace (profesního nebo zaměstnavatelského svazu či cechu).
- B. Zástupce školy, která splňuje požadavky pro realizaci mistrovské zkoušky uvedené v tomto standardu.
- C. Člen komise způsobilý ověřit všeobecnou část zkoušky tj. kompetence pro provozně ekonomické a personální činnosti.

Členové komise musí splňovat níže uvedené požadavky na odbornou způsobilost.

Položka Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby

Autorizovaná osoba splňující požadavky zákona č. 179/2006 Sb. musí prokázat splnění následujících podmínek **(toto červené je prozatímní, ještě se to možná bude dost měnit, bude to záviset na konsensu ohledně novely zákona i na průběhu pilotáže):**

- zajištění zkušební komise, jejíž členové splňují níže uvedené požadavky,
- dohodu s příslušnou profesní organizací (buď přímo nebo prostřednictvím střešní profesní organizace (např. Svaz průmyslu a dopravy)) o zajištění člena A zkušební komise a tzv. mistrovské školy splňující níže uvedené požadavky,
- dohodu se školou, která splní následující požadavky pro realizaci mistrovské zkoušky (tzv. mistrovská škola):
 - zařazení do sítě škol pro obor vzdělání, jehož absolvování je podmínkou pro uchazeče o mistrovskou kvalifikaci a to alespoň po dobu pěti let v období posledních sedmi let nebo aktuálně platná akreditace pro rekvalifikační kurs pro odpovídající činnosti
 - splnění požadavků na odbornou způsobilost člena B zkušební komise
 - zajištění materiálních a technických předpokladů pro provedení zkoušky (může být formou smlouvy zajišťující možnost využívat toto vybavení u jiné organizace)
 - spolupráce s profesní sférou
 - zkušenosti se vzděláváním dospělých
- dohodu s regionálními pobočkami střešní profesní organizace, které zajistí konání všeobecné části zkoušky společné pro všechny mistrovské kvalifikace v jednotlivých regionech, včetně zajištění členů C komise

Člen A komise:

Člen A komise má následující způsobilosti:

- Posouzení kvality mistrovského díla i dalších výrobků a činností v daném oboru z hlediska všech relevantních parametrů, vlastností, funkcí a vzhledu.
- Posouzení správnosti a vhodnosti všech postupů, materiálů, surovin, nástrojů a zařízení použitých při zhotovování mistrovského díla i dalších výrobků v daném oboru
- Detailní orientace v sortimentu výrobků v daném oboru
- Posouzení správnosti přístupu při řešení zvláště složitých praktických problémů v daném oboru
- Posouzení adekvátnosti plánu a rozpočtu zakázky v daném oboru
- Posouzení adekvátnosti jednání se zákazníkem

Člen A komise dále musí mít alespoň ... let praxe v daném oboru (nejméně 5).

Splnění těchto požadavků potvrdí profesní nebo zaměstnavatelský svaz či cech, který člena komise pověřil.

Člen B komise:

Člen B komise má následující způsobilosti:

- Detailní znalosti technologií, materiálů, surovin, zařízení a posouzení vhodnosti jejich použití v celé šíři daného oboru*
- Znalosti poskytující pevné teoretické základy pro daný obor*
- Znalosti běžného sortimentu výrobků v daném oboru*
- Znalosti právních předpisů souvisejících s činnostmi v daném oboru*
- Posouzení správnosti přístupu při řešení zvláště složitých problémů v daném oboru*

Člen B komise dále musí mít alespoň pět let pedagogické praxe ve výuce odborných předmětů praxe v příslušném oboru vzdělání

Splnění těchto požadavků potvrdí škola splňující výše uvedené požadavky pro realizaci mistrovské zkoušky (tzv. mistrovská škola), která člena komise pověřila.

Člen C komise:

Člen C komise má následující způsobilosti:

- Znalosti potřebné pro založení a vedení firmy*
- Znalosti z ekonomiky potřebné při řízení činnosti*
- Znalosti z personalistiky potřebné při řízení pracovního kolektivu*
- Znalosti povinností v oblasti daní, odvodů, pojištění*

Splnění těchto požadavků potvrdí Hospodářská komora ČR.

3.2.4 Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Požadavky na nezbytné materiální a technické předpoklady pro provádění zkoušky obsahují veškeré materiálně-technické, prostorové a další vybavení potřebné k tomu, aby u zkoušky mohla být objektivně ověřena všechna kritéria hodnocení a splněny všechny požadavky stanovené v hodnoticím standardu.

Je třeba uvést seznam vybavení potřebného k výkonu zkoušky. Např. požadavky na zařízení prostor, v nichž se bude zkouška konat, požadavky na pomůcky, normy, receptury, nástroje a přístroje, tedy veškeré potřeby nezbytné k ověření stanovených kompetencí.

Důležitá je jednoznačnost stanoveného vybavení, která zajistí, že pod názvem určitého zařízení nebo jiného materiálně-technického prostředku nebude možné subjektivně chápat významně rozdílná konkrétní zařízení nebo prostředky, které se projeví i ve významnějším rozdílu v nárocích na uchazeče. Je třeba se vyvarovat nejasného termínu „prostorové vybavení“, ale uvádět ho konkrétněji (např. učebna, dílna, výrobní prostor, učební prostor apod.), včetně případné bližší specifikace.

3.2.5 Doba přípravy na zkoušku

Doba přípravy na zkoušku zahrnuje odhad součtu časů, které by uchazeč měl mít možnost využít na přípravu pro všechny úkoly vyplývající z hodnoticího standardu. Tento čas je pak pro uchazeče nárokový.

Jde především o přípravu na ověřování, které probíhá ústně, zatímco praktická předvedení zpravidla probíhají ihned po zadání, stejně tak písemné testy a úlohy.

Ve standardu bude doba přípravy na zkoušku uvedena následovně:

„Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.“

Pokud má zkouška více ohraničených částí s potřebou přípravy uchazeče, je možné tento nárokový čas rozdělit k jednotlivým částem zkoušky. Toto rozdělení zkoušky je ovšem nutné popsat v položce "Pokyny k realizaci zkoušky.

Pro všeobecnou část zkoušky bude doba na její přípravu předem pevně stanovena a bude pro všechny mistrovské kvalifikace stejná.

3.2.6 Doba pro vykonání zkoušky

Doba pro vykonání zkoušky zahrnuje celkovou čistou dobu zkoušení jednoho uchazeče vyplývající z hodnoticího standardu.

Doba pro vykonání zkoušky vychází z kvalifikovaného odhadu časů potřebných k ověření jednotlivých kompetencí, resp. kritérií, se zohledněním pokynů k realizaci zkoušky (např. možnost ověřovat více kompetencí v rámci jedné komplexní úlohy nebo v rámci testu) a kvalifikovaně odhadnout dobu jejich ověřování.

Výsledná doba pro vykonání zkoušky se stanoví jako rozmezí oscilující kolem součtu těchto časů o cca 15–30 % a uvede se v hodinách.

Toto rozpětí je třeba stanovit uvážlivě, aby skutečně bylo pro vykonání zkoušky reálné. Je třeba zohlednit jemné hranice mezi nastavením kritérií hodnocení, kdy např. kritérium nastavené slovesem „vyjmenovat...“ vyžaduje úplně jiný časový prostor než kritérium nastavené slovesem „popsat...“.

Ve standardu bude doba pro vykonání zkoušky uvedena následovně:

„Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je od ... až do ... hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.“

Pokud je pevnou součástí zkoušky její písemná část, je možné (a vhodné) její dobu pevně stanovit (tedy již nikoliv rozpětím), např.:

"Doba trvání písemné části zkoušky jednoho uchazeče je minut."

"Doba trvání písemného testu jednoho uchazeče je minut."

Pro všeobecnou část zkoušky bude doba pro její vykonání předem pevně stanovena a bude pro všechny mistrovské kvalifikace stejná.

Přílohy

Příloha č. 1 Seznam zkratk

NSK	Národní soustava kvalifikací
NSP	Národní soustava povolání
ÚPK	Úplná profesní kvalifikace
PK	Profesní kvalifikace
KS	Kvalifikační standard
HS	Hodnoticí standard
EQF	Evropský rámec kvalifikací
CDK	Centrální databáze kompetencí
AOr	Autorizující orgán
AOs	Autorizovaná osoba
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
PO	Požární ochrana

Příloha č. 2 Deskriptory pro kvalifikační úrovně NSK

Úroveň NSK EQF	Charakteristika kompetencí
1	Rozlišovat pracovní prostředky, suroviny apod. Vykonávat práce podle jednoduchých zadaných neměnných postupů
2	Orientovat se v podkladech obsahujících zadání práce Volit z různých možností pracovní prostředky, suroviny apod. pro použití v určitém postupu, metodě Posuzovat kvalitu svých produktů (služeb) Při aplikaci daných postupů a metod rozpoznávat vznik problémů Aplikovat dané postupy ve standardních podmínkách s minimem možných obměn

3	<p>Orientovat se v dokumentaci, normách a standardech běžně používaných v oboru</p> <p>Volit z různých možností pracovní postupy, metody, prostředky, suroviny apod. podle podmínek a požadavků na výsledek</p> <p>Posuzovat kvalitu svých i souvisejících produktů (služeb)</p> <p>Dbát na zabezpečování parametrů kvality, určovat příčiny nedostatků a volit způsoby jejich odstranění</p> <p>Při aplikaci zvolených postupů a metod rozpoznávat vznik problémů, určovat příčiny a volit způsoby jejich vyřešení</p> <p>Aplikovat zvolený postup v závislosti na různých podmínkách a požadavcích na výsledek, vč. zohlednění sociálního, ekonomického a ekologického hlediska</p> <p>Prezentovat výsledky práce a nabízené produkty a služby</p> <p>Řídit menší kolektiv pracovníků vykonávajících jednoduché nebo pomocné činnosti</p>
---	---

4	<p>Orientovat se v dokumentaci, normách, standardech a právních předpisech běžně používaných v oboru</p> <p>Volit z různých možností pracovní postupy, metody, prostředky, suroviny apod. podle podmínek a požadavků na výsledek</p> <p>Posuzovat kvalitu svých produktů (služeb) i souvisejících výrobků (služeb), dbát na zabezpečování parametrů (standardů) kvality a určovat příčiny případných nedostatků a důsledky pro další postup, navrhopat a zajišťovat opatření k jejich odstranění</p> <p>Při aplikaci zvolených postupů a metod rozpoznávat vznik problémů a určovat jejich příčiny a důsledky pro další postup a zajišťovat jejich uplatnění</p> <p>Při vzniku problémů rozpoznávat souvislosti sociálních, ekonomických a ekologických aspektů s příslušnými problémy</p> <p>Určovat příčiny nestandardních fungování, chování a situací u objektů a subjektů své práce</p> <p>Posuzovat relevanci odborných informací</p> <p>Posuzovat výsledky jiných prací z hlediska možností jejich použití v postupech a metodách</p> <p>Aplikovat a modifikovat zvolené postupy v závislosti na různých podmínkách a požadavcích na výsledek vč. zohlednění sociálního, ekonomického a ekologického hlediska</p> <p>Integrovat do řešení problémů odborné informace z různých zdrojů</p> <p>Navrhovat, jak zlepšit výsledky</p> <p>Navrhovat méně složité typově analogické nové postupy a produkty</p> <p>Rozpracovávat navržené postupy a produkty</p> <p>Prezentovat výsledky práce a nabízené produkty a služby, věcně diskutovat o problémech s cílem najít řešení, při jednání uplatňovat vhodné komunikační prostředky</p> <p>Řídit menší pracovní kolektiv při činnostech aplikujících zvolené postupy v závislosti na různých podmínkách a požadavcích na výsledek</p>
---	---

5	<p>Orientovat se v dokumentaci, normách, standardech a právních předpisech používaných v oboru</p> <p>Volit z různých možností pracovní postupy, metody, prostředky, suroviny apod. podle podmínek a požadavků na výsledek</p> <p>Posuzovat kvalitu svých produktů (služeb) i souvisejících výrobků (služeb), dbát na zabezpečování parametrů (standardů) kvality a určovat příčiny případných nedostatků a důsledky pro další postup, navrhnout a zajišťovat opatření k jejich odstranění</p> <p>Při aplikaci zvolených postupů a metod rozpoznávat vznik problémů a určovat jejich příčiny a důsledky pro další postup a zajišťovat jejich uplatnění</p> <p>Při vzniku problémů rozpoznávat souvislosti sociálních, ekonomických a ekologických aspektů s příslušnými problémy</p> <p>Analyzovat příčiny nestandardních fungování, chování a situací u objektů a subjektů své práce a jejich souvislosti a vyvozovat z nich závěry a návrhy</p> <p>Analyzovat méně složité systémy, jevy a procesy</p> <p>Posuzovat relevanci odborných informací</p> <p>Posuzovat výsledky jiných prací z hlediska možností jejich použití v postupech a metodách</p> <p>Aplikovat a modifikovat zvolené postupy v závislosti na různých podmínkách a požadavcích na výsledek vč. zohlednění sociálního, ekonomického a ekologického hlediska</p> <p>Řešit složitější úkoly, pro které nejsou k dispozici vytvořené postupy a metody</p> <p>Řešit problémy spojené s nutností abstrahování, používat jednodušší výzkumné metody</p> <p>Integrovat do řešení problémů odborné informace z různých zdrojů</p> <p>Integrovat více řešení do komplexních řešení</p> <p>Navrhovat, jak zlepšit výsledky včetně komplexních návrhů nových způsobů řešení</p> <p>Navrhovat méně složité nové postupy a produkty</p> <p>Prezentovat výsledky práce a nabízené produkty a služby, věcně diskutovat o problémech s cílem najít řešení, při jednání uplatňovat vhodné komunikační prostředky a způsoby účinné argumentace</p> <p>Řídit pracovní kolektiv při méně složitých odborných činnostech v závislosti na různých obtížně předvídatelných podmínkách a požadavcích na výsledek</p>
---	---

6	<p>Orientovat se v dokumentaci, normách, standardech a právních předpisech používaných v oboru</p> <p>Volit z různých možností pracovní postupy, metody, prostředky, suroviny apod. podle podmínek a požadavků na výsledek</p> <p>Posuzovat kvalitu svých produktů (služeb) i souvisejících výrobků (služeb), dbát na zabezpečování parametrů (standardů) kvality a určovat příčiny případných nedostatků a důsledky pro další postup, navrhnout a zajišťovat opatření k jejich odstranění</p> <p>Při aplikaci zvolených postupů a metod rozpoznávat vznik problémů a určovat jejich příčiny a důsledky pro další postup a zajišťovat jejich uplatnění</p> <p>Při vzniku problémů rozpoznávat souvislosti sociálních, ekonomických a ekologických aspektů s příslušnými problémy</p> <p>Analyzovat příčiny nestandardních fungování, chování a situací u objektů a subjektů své práce a jejich souvislosti a vyvozovat z nich závěry a návrhy</p> <p>Analyzovat méně složité systémy, jevy a procesy</p> <p>Posuzovat relevanci odborných informací</p> <p>Posuzovat výsledky jiných prací z hlediska možností jejich použití v postupech a metodách</p> <p>Aplikovat a modifikovat zvolené postupy v závislosti na různých podmínkách a požadavcích na výsledek vč. zohlednění sociálního, ekonomického a ekologického hlediska</p> <p>Řešit složitější úkoly, pro které nejsou k dispozici vytvořené postupy a metody</p> <p>Řešit problémy spojené s nutností abstrahování a zobecňování</p> <p>Integrovat do řešení problémů odborné informace z různých zdrojů</p> <p>Integrovat více řešení do komplexních řešení</p> <p>Navrhovat systémová zlepšení</p> <p>Navrhovat složitější nové postupy a produkty</p> <p>Řešit problémy spojené s aplikací rozsáhlých teoretických znalostí, používat výzkumné a jednodušší vědecké metody</p> <p>Prezentovat výsledky práce a nabízené produkty a služby a obhajovat je v oponentních diskusích, věcně diskutovat o problémech s cílem najít řešení, při jednání uplatňovat vhodné komunikační prostředky a způsoby účinné argumentace</p> <p>Řídit pracovní kolektiv při složitých odborných činnostech v nepředvídatelných podmínkách</p>
7	<p>Orientovat se v dokumentaci, normách, standardech a právních předpisech používaných v oboru</p> <p>Volit z různých možností pracovní postupy, metody, prostředky, suroviny apod. podle podmínek a požadavků na výsledek</p> <p>Posuzovat kvalitu svých produktů (služeb) i souvisejících výrobků (služeb), dbát na zabezpečování parametrů (standardů) kvality a určovat příčiny případných nedostatků a důsledky pro další postup, navrhnout a zajišťovat opatření k jejich odstranění</p> <p>Při aplikaci zvolených postupů a metod rozpoznávat vznik problémů a určovat jejich příčiny a důsledky pro další postup a zajišťovat jejich uplatnění</p>

7	<p>Při vzniku problémů rozpoznávat souvislosti sociálních, ekonomických a ekologických aspektů s příslušnými problémy</p> <p>Analyzovat příčiny nestandardních fungování, chování a situací u objektů a subjektů své práce a jejich souvislosti a vyvozovat z nich závěry a návrhy</p> <p>Analyzovat složité systémy, jevy a procesy</p> <p>Posuzovat relevanci odborných informací a poznatků z jiných vědních oborů</p> <p>Posuzovat výsledky jiných složitých prací z hlediska možností jejich použití v postupech a metodách</p> <p>Aplikovat a modifikovat zvolené postupy v závislosti na různých podmínkách a požadavcích na výsledek vč. zohlednění sociálního, ekonomického a ekologického hlediska</p> <p>Řešit složité úkoly, pro které nejsou k dispozici vytvořené postupy a metody</p> <p>Řešit problémy spojené s nutností abstrahování a zobecňování</p> <p>Integrovat do řešení problémů odborné informace z různých zdrojů a poznatky z různých vědních oborů</p> <p>Integrovat více řešení do komplexních řešení</p> <p>Navrhovat zásadní systémové změny</p> <p>Navrhovat a zavádět do realizace složité a komplexní nové postupy a produkty</p> <p>Řešit problémy spojené s aplikací rozsáhlých teoretických a vysoce specializovaných znalostí, používat výzkumné a vědecké metody</p> <p>Prezentovat výsledky práce a nabízené produkty a služby a navrhované postupy nových řešení a obhajovat je v oponentních diskusích, řídit věcné diskuse o složitých problémech s cílem najít řešení, při jednání uplatňovat vhodné komunikační prostředky a způsoby účinné argumentace</p> <p>Řídit a plánovat složité a rozsáhlé procesy v nepředvídatelných podmínkách včetně koncepčních a strategických rozhodování</p>
8	<p>Viz úroveň 7, plus:</p> <p>Řešit úkoly spojené s inovacemi významnými pro celý obor</p> <p>Přispívat k objevování nových vědeckých poznatků</p> <p>Prezentovat navrhované postupy a výsledky výzkumů a obhajovat je v oponentních diskusích, řídit věcné diskuse o výzkumných a vědeckých problémech</p> <p>Řídit řešení rozsáhlých výzkumných a vývojových úkolů</p>

Pokud mají kompetence charakter znalostí nebo odborných disciplín, stanovování kvalifikačních úrovní pro jednotlivé takto znalostně pojaté kompetence se provádí podle následující tabulky (je přímo dána Evropským rámcem kvalifikací):

Úroveň	
1	Základní všeobecné znalosti
2	Základní konkrétní znalosti v oboru
3	Znalosti faktů, principů, postupů a všeobecných pojmů v oboru
4	Konkrétní a teoretické znalosti v širokém kontextu v oboru
5	Komplexní, specializované, konkrétní a teoretické znalosti v oboru
6	Pokročilé znalosti v oboru zahrnující kritické chápání teorií a principů
7	Vysoce specializované znalosti, z nichž některé jsou v popředí znalostí v oboru, jako základ pro originální myšlení a kritické uvědomování si sporných znalostí v oboru a na rozhraní mezi různými obory
8	Znalosti na nejzazší hranici oboru práce nebo studia a na rozhraní mezi obory